

מראי מקומות - יבמות

יז.

א. וכולן לפסול

פרש"י, רובן ממזרים, שנטמעו בהם בנות עשרת השבטים, ובניהם ישראלים, והיו נושאים זה אחותו ובתו, וכו', ולכן היו ממזרים [וע' מהרש"א (סוף טז): דכ' דרש"י פי' כן על הצד דעכו"ם הבא על בת ישראל הולד כשר, ולכן הוכרח לפרש שלא היו נזהרים בעריות]. וכ' הערוך לנר (טז: בתוד"ה בדוכתא), דמש"כ רש"י רובן ממזרים, היינו משום דס"ל דאם היו מחצה על מחצה, א"כ יהי' ס"ס, ספק ישראל ספק עכו"ם, ואת"ל ישראל, דלמא לא הוי ממזר, ולכן נקט דרובן ממזרים, ולכן לא הוי אלא ספק א'.

ב. לא זזו משם עד שעשאו עובדי כוכבים גמורים

כ' הקרן אורה, דלכאו' הי' שייך לומר דרק לענין קידושין עשו כן, דהפקיעו הקידושין מיניהו [וכמו שמצינו בכמה דוכתי דהי' לחז"ל היכולת להפקיע קידושין ועשו כן]. אבל כ' דלשון הגמ' משמע דלכל מילי עשאו כעכו"ם, וכ' «וע"פ הנביאים ורוח הקודש נעשה זאת», דהיינו, דא"א לעשות כן בלא"ה. והוסיף דלכאו' יש ללמוד מכאן לכל מי שנעשה משומד ונטמע בין העכו"ם דיהי' דינו כגוי גמור. אבל כ' דאולי זה הי' רק בדור זה, אבל בשאר דורות דינם כישראל. וכן כ' לדייק

מדברי רש"י, שכ' דהא דעבדי יומא טבא כי חרבי תרמוד הוא משום שיש בהם ממזרים ומטמעים בישראל, וא"כ מבואר דדינם כישראל. וע"ע במאירי שכ' בשם קצת רבותיו דמשומד בזמן הזה גוי גמור הוא ואין חוששין לקדושיו, אבל המאירי מסיק להחמיר היכא דנופלת אשה ליבום קמי משומד דצריכה חליצה. וע"ע בריטב"א לקמן (מז:), דכ' «דישראל משומד כישראל נדון, וקדושיו קדושין גמורים, וכו"». וע"ע בדברות משה (סי' י"ד, הע' פ"ט), שכ' דמשמע מדברי המאירי דיש כח ביד חכמים לעשות ישראלים לגוים [ומשמע דאינו משום איזה נבואה או רוח"ק לשעה]. ועוד כ' שם דמש"כ המאירי לצדד דאולי גם מומרים בזמן הזה גוים הם תמוה מאד, ואולי טעות סופר הוא.

כיצד

ג. מאמר

בביאור לשון מאמר, כ' התוס' יו"ט דנקרא מאמר משום דאין דין קדושין אלא באמירה ולא בשתיקה, דעכ"פ צריך שיהו עסוקין באותו ענין.